

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในสถานศึกษา 3) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของ เจ้าของ/ผู้จัดการ และครูฝึก ในสถานประกอบการ 4) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ และ 5) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา จำแนกตามประเภทวิชา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในสถานศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งหมด 7 แห่ง เป็นจำนวน 141 คน และเจ้าของ/ผู้จัดการของสถานประกอบการ ครูฝึกในสถานประกอบการที่ร่วมจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีร่วมกับสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งหมด 112 แห่ง จำนวน 224 คน รวมประชากรในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 365 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในสถานศึกษา เจ้าของ/ผู้จัดการสถานประกอบการ และครูฝึกในสถานประกอบการ ที่เข้าร่วมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามการกำหนดสัดส่วนจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย และเทียบอัตราส่วนตามจำนวน

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน เจ้าของ/ผู้จัดการสถานประกอบการ และครูฝึกในสถานประกอบการ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 296 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินระดับประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพโดยหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์การเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ระหว่างเจ้าของ/ผู้จัดการ และครูฝึกในสถานประกอบการ ระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ โดยการทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์การเปรียบเทียบ จำแนกตามประเภทวิชา โดยทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ระดับประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้านพบว่าทุกด้านประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความสามารถในการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการใช้ทรัพยากร ด้านความพึงพอใจ ด้านความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และด้านความสามารถในการผลิตมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

หากพิจารณารายละเอียดของระดับประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาแต่ละด้าน โดยรวม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านความสามารถในการผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การฝึกปฏิบัติงานครึ่งหนึ่งของหลักสูตร สามารถช่วยให้นักศึกษามีความชำนาญในทักษะวิชาชีพ และความรู้ด้านวิชาชีพของนักศึกษา สามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อได้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ นักศึกษาที่เรียนระบบทวิภาคีมีความสามารถในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น ได้ดี และนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ได้ทันทีโดยไม่ต้องทดลองงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง

2. ประสิทธิภาพของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าสถานประกอบการมีความยินดีพร้อมรับนักศึกษาระบบทวิภาคีเข้าฝึกงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ สถานประกอบการภูมิใจที่มีส่วนช่วยจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และนักศึกษามีความกระตือรือร้นในการหาความรู้ใหม่ๆ ในสถานประกอบการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ประสิทธิภาพของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้านความสามารถในการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการเปิดสอนระบบทวิภาคีเป็นการเปิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเปิดการศึกษาให้กับทุกๆ คน ให้สามารถเลือกเรียนวิชาชีพที่ตนเองชอบได้ และเยาวชนหรือบุคคลที่ต้องการพัฒนาอาชีพสามารถเข้ารับการพัฒนาอาชีพในระบบทวิภาคีได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4. ประสิทธิภาพของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการใช้ทรัพยากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ช่วยให้สถานศึกษามีพื้นที่สำหรับการฝึกปฏิบัติงาน ของนักศึกษามากขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการประหยัดบุคลากรทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษา และนักศึกษาฝึกงานช่วยลดต้นทุนด้านแรงงานในสถานประกอบการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5. ประสิทธิภาพของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านความสำเร็จในการประกอบอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักศึกษาระบบทวิภาคี สามารถประกอบอาชีพอิสระที่ตนเองชอบ และมีความมั่นคง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ เมื่อสำเร็จการศึกษานักศึกษาสามารถประกอบอาชีพในสถานประกอบการได้ทันที และนโยบายของรัฐจากส่วนกลาง (สอศ.) คอยดูแล ติดตาม และส่งเสริมให้นักศึกษาระบบทวิภาคี ให้สามารถประกอบอาชีพได้ทุกคน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีระดับประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างเจ้าของ / ผู้จัดการ ในสถานประกอบการ และครู
ฝึกในสถานประกอบการ พบว่า

1. เจ้าของ / ผู้จัดการ ในสถานประกอบการ และครูฝึกในสถานประกอบการ มีระดับ
ประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด
นครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ พบว่า

1. สถานศึกษา และสถานประกอบการ มีระดับประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทวิชาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และ
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พบว่า

1. ระดับประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัด
อาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างประเภทวิชาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยว พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อที่ 4

ส่วนการเปรียบเทียบรายคู่ ระหว่างประเภทวิชาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยว ที่มีต่อระดับประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัด
อาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่ามีรายละเอียดคือ ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
และประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีระดับประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบ แตกต่างจากประเภท
วิชาอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเภทอุตสาหกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเภทวิชา
อุตสาหกรรม สำหรับประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีระดับ
ประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับประสิทธิภาพของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ผลการ ศึกษาพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านความสามารถในการปรับตัวมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการใช้ทรัพยากร ด้านความพึงพอใจ ด้านความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และด้านความสามารถในการผลิตตามลำดับ ด้านความสามารถในการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิภาพมากที่สุด ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสูง เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน สามารถตอบสนองความต้องการเรียนของผู้เรียนได้ดี ให้สามารถทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิชาชีพ เนื่องจากว่าเป็นหลักสูตรที่ร่วมกันจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา (จำลอง เพ็ชรพันธ์, 52) ทำให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยทันต่อความต้องการของตลาดแรงงาน ในขณะที่เดียวกันสถานประกอบการที่ต้องการนักศึกษาเข้าทำงานในสถานประกอบการก็สามารถฝึกนักศึกษา ให้สามารถทำงานให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประสิทธิภาพของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านความสามารถในการผลิต ผลการวิจัยพบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นรายการนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ได้ทันทีโดยไม่ต้องทดลองงาน อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การฝึกปฏิบัติงานครั้งหนึ่งของหลักสูตร สามารถช่วยให้นักศึกษามีความชำนาญในทักษะวิชาชีพ และความรู้ด้านวิชาชีพของนักศึกษา สามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อได้ จากผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ เพื่อผลิตช่างฝีมือ ผู้มีความชำนาญงานเพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ (สำนักงาน โครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี, 2541) และมันน์ (Mann, 1995) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ เพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ ในการผลิตกำลังคนที่เน้นการปฏิบัติงานจริง ดังนั้นนโยบายการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้นเป็นการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ตั้งแต่ปี 2529 เป็นต้นมา ซึ่งได้ดำเนินการทดลองฝึกช่างชำนาญงานประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม โครงการความร่วมมือระหว่างกรมอาชีวศึกษาสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสถานประกอบการเพื่อทดลองจัดการ

อาชีวศึกษาระบบโรงเรียน โรงงาน และระบบดังกล่าวได้ผลเป็นที่น่าพอใจระดับหนึ่ง กรมอาชีวศึกษา จึงมีนโยบายขยายการจัดวิชาชีพในระบบนี้ไปสู่ประเภทวิชาอื่นๆ ด้วย ดังนั้นการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี จึงขยายไปสู่ประเภทวิชาอื่นๆ เช่น พาณิชยกรรม เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ฯลฯ ซึ่งการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่องทำให้สถานศึกษาในสังกัด ทุกแห่งต้องตอบสนองนโยบายดังกล่าวด้วย โดยในปัจจุบันนี้สถานศึกษาในสังกัดสถานบัน การอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่าการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีผลการดำเนินการที่น่าพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับ วรวิทย์ ศรีตระกูล (2540) ที่ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของสถานประกอบการ ที่เข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาช่างยนต์กับวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้กล่าวถึง การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีว่า สถานประกอบการมีส่วนช่วยฝึกประสบการณ์ วิชาชีพให้แก่นักศึกษาที่ฝึกงานในสถานประกอบการเป็นอย่างมาก และมีผลต่อการฝึกปฏิบัติงาน ของนักศึกษาฝึกงานมาก

ซึ่งผลจากการศึกษาในเรื่องดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ความสามารถในการผลิต นักศึกษาระบบทวิภาคีนั้นจะต้องเป็นการร่วมมือกันของสถานศึกษาและสถานประกอบการเป็น อย่างมากที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อผลิตนักศึกษาให้มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการของ ตลาดแรงงาน

1.2 ด้านความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากค่าที่มากที่สุด ได้แก่ สถาน ประกอบการมีความยินดี พร้อมรับนักศึกษาระบบทวิภาคีเข้าฝึกงาน รองลงมาได้แก่ สถานประกอบการ ภูมิใจที่มีส่วนช่วยจัดการศึกษาระบบทวิภาคี นักศึกษาระบบทวิภาคีสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตาม ความต้องการของสถานประกอบการ และลำดับสุดท้ายได้แก่ นักศึกษามีความกระตือรือร้นใน การหาความรู้ใหม่ๆ ในสถานประกอบการ ผลการวิจัยที่ปรากฏออกมานี้ มีความสอดคล้องกับ การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี, 2541) ได้ กำหนดไว้ว่า สถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องมีความพร้อม คือ เป็นผู้ประกอบการและประกอบกิจการที่ดำเนินการฝึกอาชีพได้ มีความพร้อมในการฝึกอาชีพ ตามสาขาวิชา สามารถจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก ทำหน้าที่ดูแลการฝึกอาชีพให้แก่นักเรียนได้ และสามารถจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการฝึกอาชีพได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถานประกอบการที่จะรับนักเรียน เข้าฝึกงานได้นั้นจะต้องมีความพร้อมของสถานประกอบการ ทั้งของสถานที่และครูฝึก

ดังนั้นก่อนที่นักศึกษาจะเข้าฝึกงานในสถานประกอบการได้นั้น ต้องมี การประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา โดยหัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิ ภาคีเป็นผู้รับผิดชอบการออกฝึกงานของนักศึกษา โดยมีแผนกวิชาเป็นผู้ดูแลการออกปฏิบัติงาน

ตามระเบียบว่าด้วยเรื่องของการฝึกงานของนักเรียนนักศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของกรมอาชีวศึกษา (2545) ที่ได้จัดทำรายงานการประเมินผลการดำเนินระบบทวิภาคี ประจำปีงบประมาณ 2545 ซึ่งสรุปได้ว่า ครูผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึก และนักศึกษาที่กำลังฝึกงานในสถานประกอบการมีความเห็นว่าการประสานงานกันระหว่างสถานประกอบการ และสถานศึกษาที่อยู่แล้ว สถานประกอบการมีความพร้อมและยินดีรับนักศึกษาระบบทวิภาคีเข้าฝึกงานในสถานประกอบการได้

ความพึงพอใจของสถานประกอบการ ที่มีต่อการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีนั้น ส่วนหนึ่งก็มาจากการประสานงานของสถานศึกษาโดยต้องให้ความสำคัญกับการดูแล กำกับ ติดตาม การฝึกงานของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร ครูนิเทศการสอน ตลอดจนนักเรียน นักศึกษาที่ออกฝึกงาน ที่ต้องมีจิตสำนึกในการเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดี จึงจะสามารถทำให้การฝึกงานประสบความสำเร็จ

1.3 ด้านความสามารถในการปรับตัว ผลการวิจัยพบว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การเปิดสอนระบบทวิภาคี เป็นการเปิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน รองลงมาได้แก่ การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการเปิดการศึกษาให้กับทุกๆ คน ให้สามารถเลือกเรียนวิชาชีพที่ตนเองชอบได้ ซึ่งผลการวิจัยออกมาสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิผล ของพรอสเซอร์ (อ้างถึงใน ภิญญโถ ขำประดิษฐ์, 2545) คือ การอาชีวศึกษาต้องตระหนักถึงสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และต้องฝึกทักษะรายบุคคล เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และการบริหารอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต่อเมื่อมีการจัดการในลักษณะยืดหยุ่นแทนการมีมาตรฐานที่ตายตัวเกินไป

จากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ต้องการสนับสนุนการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี พร้อมมีการตอบสนองนโยบายดังกล่าว จากสถานศึกษาทั่วประเทศ ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีนั้น สามารถจัดการศึกษาได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนอ สำราญ (2548) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา คือ หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 และปรับปรุงในปี พ.ศ. 2546 ปัจจุบันรายวิชายังไม่แน่นอน ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนรายวิชาที่ส่งผลให้การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเห็นได้ว่าการศึกษาระบบทวิภาคีของอาชีวศึกษานั้น ยังเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่น ให้สามารถจัดการฝึกงานให้เหมาะสมกับสภาพ และบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การศึกษาระบบทวิภาคีมีความเหมาะสม และมีความยืดหยุ่นสูงที่จะจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้ประสบความสำเร็จ

1.4 ด้านการใช้ทรัพยากร ผลการวิจัยพบว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการช่วยให้สถานศึกษามีพื้นที่สำหรับการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษามากขึ้น รองลงมา ได้แก่ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการประหยัดบุคลากรทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษา จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า การฝึกงานในสถานประกอบการของนักศึกษา ช่วยให้นักศึกษามีพื้นที่ในการฝึกปฏิบัติงานมากขึ้น ซึ่งก็คือเป็นการมีพื้นที่ฝึกงานมากกว่าในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ วีระพันธ์ สิทธิพงศ์ (2542) ที่กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพและเทคนิคศึกษา ว่าเป็นการจัดการและฝึกอบรบตามหลักสูตร โดยอาศัยสถานประกอบการเป็นฐาน หรือระบบอุตสาหกรรม เป็นฝ่ายรับผิดชอบงานส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด ในการจัดการศึกษาจะให้น้ำหนักในการฝึกภาคปฏิบัติมากกว่าการเรียนรู้ภาคทฤษฎีในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นว่าการฝึกงานในสถานประกอบการมีความเหมาะสมกว่าสถานศึกษา

การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการประหยัดบุคลากรทางการศึกษาเนื่องจากว่าการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นเป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ดังนั้น การที่นักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการนั้น ทำให้สถานศึกษาไม่ต้องใช้ครู หรือบุคลากรทางการศึกษามาฝึกนักศึกษาทั้งหมด เนื่องจากว่าครูนิเทศการสอนให้กับนักศึกษาฝึกงานนั้นเป็นการนิเทศนักศึกษาทุกกลุ่มที่มีการเรียนการสอนในรายวิชานั้น แต่ถ้าหากว่าใช้บุคลากรในสถานศึกษา ครูต้องสอนภาคปฏิบัติให้กับนักศึกษาโดยใช้ครูหนึ่งคนควบคุมการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาจำนวนหนึ่งกลุ่ม ซึ่งก็มีนักศึกษาโดยประมาณยี่สิบคน (ตามระเบียบว่าด้วยการจัดการเรียนการสอน ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา)

1.5 ด้านความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ผลการวิจัยพบว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากทุกรายการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ นักศึกษาระบบทวิภาคี สามารถประกอบอาชีพอิสระที่ตนเองชอบ และมีความถนัด รองลงมาได้แก่ เมื่อสำเร็จการศึกษา นักศึกษาสามารถประกอบอาชีพในสถานประกอบการได้ทันที ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ พาชื่น โกมุติกานนท์ (2546) ที่พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นต่อระดับประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาตามหลักสูตร โรงเรียน โรงงาน โรงเรียนเทคโนโลยีทีพีไอ จังหวัดระยอง ด้านคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการวิจัยที่ออกมาในลักษณะนี้ อาจเนื่องมาจากที่ว่าสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนระบบอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอนของระบบทวิภาคีว่า เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาขึ้นระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยผู้เรียนหรือนักเรียนจะต้องฝึกงานในสถานประกอบการอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของหลักสูตร ซึ่งก็เป็นการฝึกงานให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จึงมีความเข้าใจในหลักสูตร และยอมรับการเรียนในระบบนี้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จริญญา ชัยทิพย์ (2545, 73) ที่พบว่าสภาพการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช ครู อาจารย์ มีความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์มากที่สุดคือ การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาของจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนั้นการที่นักศึกษาระบบทวิภาคี ที่รู้ว่าการศึกษาระบบทวิภาคีช่วยให้นักศึกษารู้ว่าสามารถเรียนแล้วประกอบอาชีพอะไร ได้บ้าง จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถประกอบอาชีพที่ตนเอง ถนัด และมีความชอบตามที่ตนเองเรียนมา

2. การเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหาร และครูผู้สอนมีประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยที่ปรากฏอาจจะกล่าวได้ว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ซึ่งมีลักษณะการปฏิบัติงานที่อยู่ในสถานศึกษาเหมือนกัน หรืออยู่ในที่เดียวกัน ลักษณะของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีจึงต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งต้องคอยวางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบ และประเมิน โดย ครูผู้สอน ซึ่งครูผู้สอนต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน ไปยังผู้บังคับบัญชาชั้นสูงในลำดับต่อไป หรือก็คือ ผู้บริหารในสถานศึกษา ดังนั้น การที่ครูผู้สอนในสถานศึกษา ปฏิบัติและรายงานผล เกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น จึงถือได้ว่า เป็นการรับรู้ร่วมกันว่า ประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอยู่ในระดับที่ มาก เหมือนกัน ซึ่งก็ไม่แตกต่างกัน ที่มีความสอดคล้องกับ แนวคิดของมานิตา อุษชิน (อ้างใน มณี มังคลา 2542) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพ คือ ผู้บริหาร หรือผู้สอนต้องทุ่มเทกำลังใจ กำลังกาย และมีความพร้อมเสมอในการจัดการเรียนการสอน การร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอน กับผู้บริหารสถานศึกษา เป็นส่วนที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของ อาชีวศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลต่อผู้เรียนมากที่สุด

3. การเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของ เจ้าของ/ผู้จัดการ และครูฝึก ในสถานประกอบการ

ผลการศึกษาพบว่าเจ้าของ/ผู้จัดการ และครูฝึกในสถานประกอบการ มีประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยที่พบอาจจะกล่าวได้ว่า เจ้าของ/ผู้จัดการ ในสถานประกอบการและครูฝึกในสถานประกอบการ มีความใกล้ชิดกับนักศึกษาฝึกงานมาก เนื่องจากว่านักศึกษาฝึกงานนั้น

ต้องฝึกงานเป็นระยะเวลาครึ่งหนึ่งของหลักสูตร การที่เจ้าของ/ผู้จัดการ กับครูฝึกในสถานประกอบการ มีระดับประสิทธิผลที่ไม่แตกต่างกันนั้น จึงมีความสอดคล้องกับ ผลงานศึกษาวิจัยของ กรมอาชีวศึกษา (2545) ที่ได้จัดทำรายงานการประเมินผลการดำเนินระบบทวิภาคี ประจำปีงบประมาณ 2545 ซึ่งสรุปได้ว่า ครูผู้ควบคุมการฝึก ครูฝึก และนักศึกษา ที่กำลังฝึกอาชีพในสถานประกอบการส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าการประสานงาน ผลการดำเนินการระบบทวิภาคีคืออยู่แล้ว ซึ่งมีการร่วมมือกันแก้ไขปัญหา และประชุมร่วมกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า เจ้าของ/ผู้จัดการ และครูฝึกในสถานประกอบการ มีการทำงานร่วมกันที่เป็นลักษณะของการประสานงานร่วมกัน ประชุม ปรึกษา เพื่อแก้ไขปัญหา และหาวิธีการต่างๆ เพื่อมาดำเนินการในงานระบบทวิภาคี ดังนั้นระดับประสิทธิผลที่เกิดขึ้นระหว่าง เจ้าของ/ผู้จัดการ และครูฝึกในสถานประกอบการ จึงไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของการจัดการระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ จึงเป็นการทำงานร่วมกันของ เจ้าของ/ผู้จัดการ และครูฝึกในสถานประกอบการที่ได้ร่วมมือกันจัดการฝึกงานให้กับ นักศึกษาระบบอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

4. การเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

ผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 จากผลการวิจัยจะเห็นว่าผลการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากสภาพการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน นั่นคือสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ ประสาน กำกับ ติดตาม วัตถุประสงค์ประเมินผลตามระเบียบว่าด้วย การดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แต่ลักษณะของสถานประกอบการนอกจากต้องมีการประสานงานกับสถานศึกษาแล้ว สถานประกอบการเป็นผู้ฝึกนักศึกษาให้มีการเรียนรู้ การปฏิบัติงานให้มีการเรียนรู้ประสบการณ์จริงในการฝึกงาน จึงมีความใกล้ชิดกับนักศึกษาระบบทวิภาคีเป็นอย่างมาก ดังนั้นผลของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นสถานประกอบการสามารถวัดได้ว่า ผู้เรียนระบบทวิภาคีมีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับใด ซึ่งสามารถอธิบายความสอดคล้องกับแนวคิดของพรอสเซอร์ (Prosser, 1986 อ้างถึงใน ปรียาพร วงษ์อนุตรโรจน์, 2542) ที่มีความเห็นว่าการฝึกอาชีพจะมีประสิทธิผลก็ต่อเมื่องานศึกษากระทำในลักษณะเดียวกับงานจริง ซึ่งเป็นแนวคิดในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จากแนวคิดนี้เองจะเห็นได้ว่า การฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาในสถานศึกษากับสถานประกอบการนั้น มีความแตกต่างกัน นั่นคือ สถานศึกษาจะสอนภาคทฤษฎี และการปฏิบัติงานในบางส่วนให้แก่นักศึกษา ส่วนสถานประกอบการนั้น จะให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานจริงที่สถานประกอบการ ดังนั้นการที่ระดับประสิทธิผลระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา มีความ

แตกต่างกัน ส่วนหนึ่งเนื่องด้วยสภาพการฝึกปฏิบัติงานที่ต่างกัน การควบคุม ดูแล นักศึกษาที่กำลังปฏิบัติงานมีความแตกต่างกัน และยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538) ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษา กล่าวว่า อาจารย์มีภาระงานในการบริหารงานสนับสนุนการสอนด้านอื่นๆ และมีกิจกรรมพิเศษ รวมทั้งไม่มีเวลาในการร่วมสอน วิชาปฏิบัติในสถานประกอบการ ในประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับผลการวิจัย นั่นคือการที่ครูผู้สอนที่รับผิดชอบการสอนในสถานศึกษาไม่มีเวลาพอที่จะรับผิดชอบการสอนภาคปฏิบัติให้แก่นักศึกษา ทำให้ประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการมีความแตกต่างกันส่วนหนึ่งก็อาจจะมาจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5. การเปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทวิชาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ผลการศึกษาพบว่าประเภทวิชาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่าประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีระดับประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบ แตกต่างจากประเภทวิชาอุตสาหกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประเภทอุตสาหกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีค่าเฉลี่ย สูงกว่า ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สำหรับประเภทวิชาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีระดับประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบ ไม่แตกต่างกัน จากผลการศึกษาที่เกิดขึ้นสามารถอธิบายได้ถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษาว่าสามารถแบ่งการจัดการศึกษาออกเป็น อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ซึ่งลักษณะของการปฏิบัติงานจะไม่เหมือนกัน ถ้าแบ่งตามลักษณะการปฏิบัติงานแล้ว กล่าวได้ว่า ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กับประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีลักษณะการปฏิบัติงานที่คล้ายกัน และที่เหมือนกันคือ ทั้งประเภทวิชาพาณิชยกรรม กับประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ส่วนมากเป็นผู้หญิงที่เข้ามาเรียนในประเภทวิชาทั้งสองนี้ ส่วนในเรื่องสถานประกอบการที่นักศึกษาฝึกงานนั้น ในลักษณะของประเภทวิชาแล้ว จะมีลักษณะที่แตกต่างกันมาก นั่นคือ ประเภทวิชา อุตสาหกรรมนั้นจะเป็นร้านหรือบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับงานด้านบริการซ่อมเป็นส่วนมาก ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานด้านเครื่องจักรเป็นส่วนใหญ่ แต่ในทางประเภทวิชาพาณิชยกรรม และ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นั้นส่วนมากเป็นบริษัท หรือห้างร้านที่ประกอบการบริการเกี่ยวกับบัญชี

หรือไม่ก็บริการทัวร์ ซึ่งไม่เกี่ยวกับงานด้านช่าง หรือว่าเครื่องจักรเลข ดังนั้นถ้าดูในลักษณะของงานที่ปฏิบัติแล้ว ถือได้ว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัยที่ปรากฏผลออกมา

จากการศึกษาของ อรพิน ดวงแก้ว (2543) พบว่าสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการวางแผนฝึกอาชีพของนักเรียนค่อนข้างน้อย ระยะเวลาฝึกอาชีพสั้น และไม่เพียงพอต่อการสร้างทักษะวิชาชีพที่จะนำความรู้ไปปฏิบัติได้ สถานประกอบการบางแห่งมีนักศึกษาระบบทวิภาคีเป็นจำนวนมาก ครูฝึกมีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าจากปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งก็เป็นผลมาจากที่สถานประกอบการมีปัญหาในบางส่วน บางพื้นที่ ที่สถานศึกษาอาจจะไม่ทราบ เป็นผลสะท้อนถึงประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำข้อมูลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ประสิทธิภาพการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านความสามารถในการปรับตัวอยู่ในระดับที่มากกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งพบว่าเป็นการเปิดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้นสถานประกอบการและสถานศึกษา จึงควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ระดับประสิทธิผลมีมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันต้องปรับปรุงในเรื่องของการให้บุคคลอื่นหรือเยาวชนที่ต้องการพัฒนาอาชีพให้สามารถเรียนในระบบทวิภาคีได้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนให้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกัน สถานศึกษาและสถานประกอบการจึงควรมีการจัดทำหลักสูตรที่หลากหลายหลายมากขึ้น

1.2 ด้านความสามารถในการผลิต มีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นสถานศึกษาและสถานประกอบการควรมีแนวทาง เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการที่นักศึกษาจะเข้าไปทำงาน เพื่อให้ นักศึกษาระบบทวิภาคี สามารถเข้าทำงานในสถานประกอบการได้ทันที โดยไม่ต้องทดลองงานอีก มีระดับประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง เป็นการเพิ่มความมั่นใจให้แก่สถานประกอบการ ซึ่งควรมีการส่งเสริมการฝึกงานในระยะเวลาครึ่งหนึ่งของหลักสูตร ให้เกิดประสิทธิผลให้มากขึ้น ให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ หรือตลาดแรงงาน เพื่อให้สามารถรับนักศึกษาที่เรียนระบบทวิภาคีสามารถเข้าทำงานในสถานประกอบการได้ทันที

1.3 ประสิทธิภาพการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานประกอบการ และสถานศึกษามีความแตกต่างกัน หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการร่วมมือกันจัดการศึกษาขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ และตลาดแรงงาน ดังนั้นควรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อที่จะได้พัฒนาไปในแนวทางเดียวกัน แต่ในเมื่อมีความแตกต่างกัน สถานศึกษาและสถานประกอบการควรมีการหารือร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่าง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

1.4 ประสิทธิภาพประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีความแตกต่างจากประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและพาณิชยกรรม ดังนั้นสถานศึกษาและสถานประกอบการควรมีความร่วมมือของประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมให้มากขึ้น และควรมีการติดตามผลของประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมว่ามีข้อที่ควรพัฒนาในจุดใดบ้าง ในขณะที่เดียวกันก็ต้องศึกษาว่าประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และพาณิชยกรรมนั้น มีเรื่องใดบ้างที่สามารถนำมาพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมได้บ้าง เพื่อให้ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีการพัฒนา มีระดับประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาระดับประสิทธิผลอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาของประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เพื่อหาข้อบกพร่องของการจัดระบบทวิภาคีของช่างอุตสาหกรรม

2.2 ควรทำการศึกษาความต้องการของสถานประกอบการ หรือตลาดแรงงานที่มีความต้องการผู้เรียนหลักสูตร อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.3 ควรทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น